

รายงานการศึกษากลุ่ม
(Group Action Learning Project)

เรื่อง การขับเคลื่อนเศรษฐกิจชีวภาพ-
เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว
(Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

จัดทำโดย นักบริหารการทูต รุ่นที่ 13
กลุ่มที่ 2 ประเด็น สุขภาพและการแพทย์

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 13 ปี 2564
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษากลุ่ม (Group Action Learning Project)

เรื่อง การขับเคลื่อนเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว
(Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

จัดทำโดย กลุ่มที่ 2 ประเด็น สุขภาพและการแพทย์

1. นางรินฤทัย	ชัชวาลวงศ์ พนมวัน
2. นางสาวอภิรดี	บุญยัง
3. นางชลธิมา	เจริญรัตน์
4. นางสาวสุชาดา	เมฆธารา
5. นายกิตติพจน์	หงษ์สมบัติ
6. นางสาวพัชรา	โกศินานนท์
7. นางบัณฑิตา	พิชญากร วีรบุตร
8. นางชัชสรัญญ์	เลิศเกียรติวงศ์
9. นายยศพนธ์	สุกมลนันท์
10. นางสาววิมลรัตน์	รัชชกุล
11. พันตำรวจตรีหญิงพรรณทิพย์	เต็มเจริญ
12. นายกิตติ	ลาภสมบัติศิริ

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

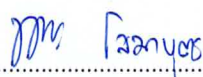
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 13 ปี 2564

สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ

เอกสารรายงานการศึกษากลุ่มนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต ของกระทรวงการต่างประเทศ

ลงชื่อ.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชนพลฤกษ์ ชามะรัตน์)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(ดร.พรเพ็ญ โสมาบุตร)
อาจารย์ที่ปรึกษา

ลงชื่อ.....
(นางสาวอาทิตยา ชมภูนิมิตร)
อาจารย์ที่ปรึกษา

แบบประเมินผลการศึกษาพื้นที่ในลักษณะการเรียนรู้จากการปฏิบัติการ (Action Learning)

ชื่อผู้ประเมินผล ผศ.ดร. อนพกุล, ชามวรัตน์

กลุ่มศึกษาที่ กลุ่มที่ 2 สุขภาพและการแพทย์ ประเด็นศึกษาเรื่อง การขับเคลื่อนเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model) จังหวัดขอนแก่นและกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

หัวข้อการประเมิน	น้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนน	ข้อเสนอแนะ/ ข้อควรปรับปรุง
1. เนื้อหารายงาน	(80)		
1.1 สภาพทั่วไปและความสำคัญของ ปัญหาและพื้นที่ที่ทำการศึกษา	10	10	
1.2 ผลการศึกษาตามประเด็นปัญหา	10	10	
1.3 บทวิเคราะห์ผลการศึกษา	20	15	
1.4 การสังเคราะห์และสรุปผล การศึกษา	20	15	
1.5 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการและ เชิงนโยบาย	20	15	
2. การนำเสนอรายงาน เทคนิค วิธีการ และการตอบประเด็นคำถาม	20	20	
รวม	100	85	

ลงชื่อ ผศ.ดร. อนพกุล, ชามวรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผศ.ดร. อนพกุล, ชามวรัตน์)
วันที่ 10 ก.ย. 2564

คำอธิบาย

การศึกษาพื้นที่ในลักษณะการเรียนรู้จากการปฏิบัติการเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์สำเร็จการฝึกอบรม โดยกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินไว้ ดังนี้

1. ผู้ประเมิน: อาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มเป็นผู้ประเมิน ตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง
2. วิธีการ: แต่ละกลุ่มจัดส่งรายงานการศึกษากลุ่มภายในระยะเวลาที่กำหนด และนำเสนอสรุปผลการศึกษาพื้นที่โดยผู้แทน
ทุกกลุ่มต่อคณะอาจารย์ที่ปรึกษา หรือกรรมการหลักสูตรฯ หรือผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีส่วนได้เสียกับประเด็นที่ศึกษา
และผู้สนใจทั่วไป ตามวันและเวลาที่หลักสูตรกำหนด
3. หลักเกณฑ์การผ่านการประเมิน: รายงานมีเนื้อหาครบถ้วน ถูกต้องตามโครงสร้างที่กำหนด ได้คะแนนไม่น้อยกว่า
ร้อยละ 60 จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมิน

ทั้งนี้ สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการจะนำรายงานการศึกษากลุ่มขึ้นเผยแพร่บนเว็บไซต์ของสถาบันฯ
เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2559

บทสรุปผู้บริหาร

ประเทศไทยโดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ “โมเดลเศรษฐกิจ BCG” เป็น “วาระแห่งชาติ” ที่จะพาไทยไปสู่เป้าหมายของการเป็นประเทศที่มีรายได้สูงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแนวทางการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนให้กับ 4 อุตสาหกรรมเป้าหมาย ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมพลังงานและวัสดุ อุตสาหกรรมสุขภาพและการแพทย์ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ โดยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะเข้าไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ผลิตที่เป็นฐานการผลิตเดิม เช่น เกษตรกรและชุมชน ตลอดจนสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่มสูงหรือนวัตกรรม

ในการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 13 ปี 2564 มีการจัดให้มีการศึกษาพื้นที่ ในลักษณะการเรียนรู้จากการปฏิบัติการ Action Learning (ออนไลน์) โดยมีประเด็นหลักเรื่อง “การขับเคลื่อนเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)” ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น สำหรับกลุ่มที่ 2 ศึกษาการขับเคลื่อน BCG Model ในสาขาสุขภาพและการแพทย์ ได้มีการศึกษาในพื้นที่ 3 แห่ง ดังนี้

พื้นที่ที่ 1 โครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นมาตรการการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ ประชาชนเพื่อลดอัตราการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลผ่าน 3 หลักการ ได้แก่

1. Wellness ซึ่งเป็นการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นการป้องกัน และกำลังวางแผนการสร้าง wellness center การตรวจสุขภาพ และการให้วัคซีน
2. Rejuvenation center การชะลอวัย เช่น การป้องกันหรือการรักษาต่อกระดูก
3. Precision Medicine การแพทย์แม่นยำ

และคณะแพทยศาสตร์ยังมุ่งเดินหน้าตามนโยบายรัฐบาล (Comprehensive Medical New S-curve) พัฒนาชีววัตถุ/วัคซีน พัฒนาอุตสาหกรรมสมุนไพร ที่สำคัญและเร่งด่วน คือ การพัฒนา Aging Industry ให้พร้อมภายใน 1 ปี และคณะแพทยศาสตร์ยังคงเน้นการให้บริการด้าน Non-Hospital โดยกำลังพัฒนาศูนย์วัคซีนเพื่อการรักษามะเร็ง รวมทั้งยังพัฒนาสมุนไพรอาหารที่มีคุณภาพ ในระดับโรงพยาบาล (Healthy Food และ Food Innovation) การพัฒนาการทดสอบด้านห้องพยาธิวิทยา โรงพยาบาลออนไลน์ และโรงแรมสำหรับญาติผู้ป่วยในอนาคต และคณะแพทยศาสตร์ยังพัฒนานวัตกรรมสำหรับผู้ป่วย เช่น ชุดผู้ป่วยและผ้าปูเตียงได้ถักทอเส้นใยพิเศษในการฆ่าเชื้อ รวมทั้งเชื้อโควิดและยังช่วยป้องกันผลกดทับของผู้ป่วยได้ด้วย

พื้นที่ที่ 2 เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกภาคอีสาน (ตลาดเขียว จังหวัดขอนแก่น)

ตลาดเขียว มีเป้าหมายหลัก 4 ประการ ได้แก่ (1) ส่งเสริมเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรยั่งยืนให้มีพื้นที่ขายผลผลิต (2) สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ผู้ผลิตอินทรีย์/เกษตรยั่งยืน (3) เน้นอาหารที่ผลิตในท้องถิ่นและลดการเดินทางไกลของอาหาร และ (4) สร้างความร่วมมือกับผู้บริโภคและส่งเสริมให้ผู้บริโภคได้มีอาหารที่ปลอดภัย โดยหลักการที่สำคัญของตลาดเขียว คือ เน้นการสร้างตลาดนัดแบบง่าย ๆ ในเมือง สร้างราคาที่เป็นธรรมและจับต้องได้ และสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคด้วยการควบคุมมาตรฐานในตลาด

พื้นที่ที่ 3 การพัฒนานโยบายสาธารณะโดยสมัชชาสุขภาพจังหวัดขอนแก่น

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ได้พัฒนาและยกระดับการจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่โดยเฉพาะสมัชชาสุขภาพจังหวัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่ เริ่มต้นจากการร่วมค้นหาและกำหนดประเด็นสาธารณะที่เป็นจุดคานงัดของจังหวัด จากนั้นมีการพัฒนาเอกสารและข้อเสนอหรือร่างมติด้อย่างเป็นขั้นเป็นตอนโดยมีข้อมูลและวิชาการเป็นพื้นฐาน และนำเสนอในเวทีสมัชชาสุขภาพจังหวัดเพื่อหาฉันทามติเป็นนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพและกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนมาร่วมกัน

การผลักดันการพัฒนา BCG ต้องเป็นการผนึกกำลังในการทำงานในรูปแบบของ “จตุรภาคี” ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ/เอกชน/ชุมชน/สังคม/มหาวิทยาลัย/สถาบันวิจัย และหน่วยงานต่างประเทศเพื่อดึงความรู้ ความสามารถและวิทยาการเข้ามาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทในประเทศ โดยจากการศึกษาในพื้นที่ทั้ง 3 แห่ง เห็นว่าโครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้มีการดำเนินการมุ่งเน้นการสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ทางด้านการผลิตยาและชีวเภสัชภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการแพทย์ พัฒนาแนวปฏิบัติและรูปแบบการรักษา ปรับเปลี่ยนรูปแบบการรักษาไปสู่การแพทย์แม่นยำ การเป็นศูนย์กลางการให้บริการด้านสุขภาพและการวิจัยด้านคลินิกชั้นนำของโลก ส่วนตลาดเขียว จังหวัดขอนแก่น มุ่งเน้นส่งเสริมเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรยั่งยืน เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างเกษตรกรกับผู้บริโภคและส่งเสริมให้ผู้บริโภคได้มีอาหารที่ปลอดภัย และส่วนสมัชชาสุขภาพจังหวัดขอนแก่น คนไร่บ้าน เป็นการจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่โดยเฉพาะสมัชชาสุขภาพจังหวัด เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่ ซึ่งทั้งสามแห่งได้พยายามขับเคลื่อนให้สอดคล้องกับ BCG Model

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	ก
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	จ
 ส่วนที่ 1 บทนำ	 1
1.1 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่	1
1.2 ความเป็นมา ยุทธศาสตร์ และความสำคัญของพื้นที่	9
1.3 ประเด็นศึกษาหลักเรื่อง การขับเคลื่อน BCG model ในสาขาสุขภาพและการแพทย์ของจังหวัดขอนแก่น	11
 ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาพื้นที่	 12
2.1 ผลการศึกษาพื้นที่ที่ 1 โครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	12
2.2 ผลการศึกษาพื้นที่ที่ 2 ตลาดเขียวขอนแก่น	14
2.3 ผลการศึกษาพื้นที่ที่ 3 การพัฒนานโยบายสาธารณะโดยสมัชชาสุขภาพ จังหวัดขอนแก่น	16
2.4 บทวิเคราะห์ผลการศึกษากับการขับเคลื่อน BCG Model ของจังหวัด	21
 ส่วนที่ 3 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	 24
3.1 การสังเคราะห์ และสรุปผลการศึกษา	24
3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	25
 บรรณานุกรม	 28
ภาคผนวก	30
1. กำหนดการลงพื้นที่ตามประเด็นศึกษา	31
2. รายชื่อสมาชิก อาจารย์ที่ปรึกษา และนักวิจัยประจำกลุ่ม	32

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2557-2561	4
ตารางที่ 2	แสดงเงินรับฝาก และเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2558-2562	6
ตารางที่ 3	แสดงสถิติการท่องเที่ยว พ.ศ. 2557-2561	7
ตารางที่ 4	ตารางประเด็นนโยบายสาธารณะปี พ.ศ. 2557-2563	18
ตารางที่ 5	บทวิเคราะห์ผลการศึกษากับการขับเคลื่อน BCG Model ของจังหวัดขอนแก่น	21

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	แผนที่จังหวัดขอนแก่น	2
ภาพที่ 2	หลักคิดของโมเดลเศรษฐกิจ BCG	11
ภาพที่ 3	โครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ (Medical Hub)	13
ภาพที่ 4	ตลาดเขียวขอนแก่น	15
ภาพที่ 5	กระบวนการสัมผัสสุขภาพ และกระบวนการนโยบายสาธารณะ	17

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่

**"พระราชอุทยานแก่ง เสี่ยงแคนดอกคูน ศูนย์รวมผ้าไหม ร่วมใจผูกเสี่ยว
เที่ยวขอนแก่นนครใหญ่ ไดโนเสาร์สิรินธรเน่ สุดเท่เหรียญทองแรกมวยโอลิมปิก"**

1.1.1 ที่ตั้งและภูมิประเทศ

จังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15-17 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101-103 องศาตะวันออก ซึ่งอยู่บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจากกรุงเทพมหานคร 445 กิโลเมตร มีพื้นที่ 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6.8 ล้านไร่ เป็นอันดับที่ 15 ของประเทศ ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบ มีลักษณะสูงต่ำสลับเป็นลูกคลื่นลาดเทไปทางทิศตะวันออกและทิศใต้ มีที่ราบลุ่มแถบลุ่มน้ำชีและลุ่มน้ำพอง พื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ย 100-200 เมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดขอนแก่น¹

1.1.2 การปกครอง

ในปี พ.ศ. 2562 จังหวัดขอนแก่น แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 26 อำเภอ 198 ตำบล 2,331 หมู่บ้านและ 225 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 6 แห่ง เทศบาลตำบล 77 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 140 แห่ง หน่วยราชการส่วนภูมิภาค 33 แห่ง หน่วยราชการส่วนกลางและรัฐวิสาหกิจ 227 แห่ง²

1.1.3 ประชากร

จำนวนประชากรรวม 1,802,872 คน แยกเป็นชาย 887,501 คน หญิง 915,371 คน ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง 1,802,872 คน³ จังหวัดขอนแก่นเคยอยู่ในเขตการปกครองของอาณาจักรล้านช้าง เวียงจันทน์ จำปาศักดิ์ มีการอพยพของประชาชนชาวลาวเข้ามาอาศัยโดยเกิดขึ้นในสมัยธนบุรีและต้นสมัยรัตนโกสินทร์เป็นประชากรดั้งเดิมของจังหวัด นอกจากนั้นแล้วในเขตเมืองยังมีชาวไทยเชื้อสายจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งถือเป็นชุมชนใหญ่และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก รวมถึงชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม ชาวไทญ้อและชาวต่างชาติอื่นๆ ซึ่งย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดขอนแก่น

1.1.4 การสาธารณสุข

มีสถานบริการสาธารณสุข ดังนี้

1) สถานบริการสาธารณสุข สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

(1) โรงพยาบาลขอนแก่น (รพศ.)

ขนาด 867 เตียง 1 แห่ง

¹ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี และสำนักเรียนวัดเชตุพน

² กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดขอนแก่น

³ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

- (2) โรงพยาบาลสิรินธร จังหวัดขอนแก่น (รพท.) ขนาด 250 เตียง 1 แห่ง
- (3) โรงพยาบาลชุมชน
 - ขนาด 120 เตียง 1 แห่ง
 - ขนาด 90 เตียง 2 แห่ง
 - ขนาด 60 เตียง 5 แห่ง
 - ขนาด 30 เตียง 12 แห่ง
- (4) โรงพยาบาลชุมชนเปิดใหม่ 4 แห่ง
- (5) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 248 แห่ง
- (6) ศูนย์แพทย์ (สังกัดโรงพยาบาลขอนแก่น) 6 แห่ง
- (7) ศูนย์อนามัยที่ 6
 - โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ขนาด 60 เตียง 1 แห่ง
- (8) โรงพยาบาลธัญญารักษ์ขอนแก่น ขนาด 140 เตียง 1 แห่ง
- (9) โรงพยาบาลจิตเวชขอนแก่นราชนครินทร์ ขนาด 372 เตียง 1 แห่ง

2) สถานบริการสาธารณสุข สังกัดกระทรวงอื่น

- (1) โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขนาด 1,220 เตียง 1 แห่ง
- (2) ศูนย์หัวใจสิริกิติ์ ภาควิชาออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 - ขนาด 200 เตียง 1 แห่ง
- (3) โรงพยาบาลค่ายศรีพัชรินทร ขนาด 30 เตียง 1 แห่ง
- (4) ศูนย์บริการสาธารณสุขสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น 1 แห่ง

3) สถานบริการสาธารณสุขเอกชน

(1) โรงพยาบาลเอกชน จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย โรงพยาบาลขอนแก่น รม ขนาด 199 เตียง โรงพยาบาลราชพฤกษ์ ขนาด 50 เตียง โรงพยาบาลกรุงเทพขอนแก่น ขนาด 89 เตียง

(2) คลินิกเอกชนและร้านขายยา ประกอบด้วย คลินิกเวชกรรม 211 แห่ง คลินิกเวชกรรมเฉพาะทาง 85 แห่ง คลินิกทันตกรรม 70 แห่ง คลินิกทันตกรรมเฉพาะทาง 3 แห่ง คลินิกเทคนิคการแพทย์ 12 แห่ง คลินิกกายภาพบำบัด 5 แห่ง คลินิกการพยาบาลและผดุงครรภ์ 136 แห่ง คลินิกการแพทย์แผนไทย 15 แห่ง คลินิกการแพทย์แผนไทยประยุกต์ 1 แห่ง สหคลินิก 4 แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 271 แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบันบรรจุเสร็จ 65 แห่ง ร้านขายยาแผนโบราณ 48 แห่ง

4) หน่วยงานบริหารและศูนย์วิชาการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น 1 แห่ง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 26 แห่ง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสอนแก่น วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6

ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ขอนแก่น สำนักงานสนับสนุนบริการสุขภาพ เขต 7 จังหวัดขอนแก่น
ศูนย์วิศวกรรมการแพทย์ที่ 2 ขอนแก่น สถาบันพัฒนาการเด็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.1.5 ศาสนาและวัฒนธรรม

ประชาชนในจังหวัดขอนแก่นส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โดยในปี 2562 มีสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา 2,373 แห่ง ประกอบด้วย วัด 1,513 แห่ง และสำนักสงฆ์ 860 แห่ง มีพระภิกษุ 8,474 รูป และสามเณร 1,601 รูป

การดำเนินงานในด้านการส่งเสริม และอนุรักษ์วัฒนธรรม ได้จัดให้มีศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จำนวน 124 แห่ง ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม 69 แห่ง ศูนย์วัฒนธรรมในสถานศึกษา 26 แห่ง องค์กรเครือข่ายทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย สมาพันธ์วัฒนธรรมจังหวัด 1 แห่ง สมาพันธ์วัฒนธรรมอำเภอ 26 แห่ง สมาพันธ์วัฒนธรรมตำบล 199 แห่ง สมาพันธ์วัฒนธรรมหมู่บ้าน 2,337 แห่ง⁴

1.1.6 เศรษฐกิจ

1) ผลิตภัณฑ์จังหวัด

ในปี 2561 จังหวัดขอนแก่นมีผลิตภัณฑ์จังหวัด จำนวน 211,192 ล้านบาท เป็นลำดับที่ 17 ของประเทศ และเป็นลำดับที่ 2 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สาขาการผลิตที่สร้างมูลค่าให้กับจังหวัดขอนแก่นมากที่สุด คือ สาขาการผลิตอุตสาหกรรม มีมูลค่า 72,932 ล้านบาท รองลงมา คือ สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ มีมูลค่า 27,751 ล้านบาท และสาขาการศึกษา มีมูลค่า 25,151 ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์จังหวัดจังหวัดต่อหัว (Per Capita GDP) ของจังหวัดขอนแก่น ปี 2561 คือ 122,950 บาท อยู่ในอันดับที่ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นอันดับที่ 32 ของประเทศ

ตารางที่ 1 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ. 2557-2561⁵

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	2557	2558	2559r	2560	2561
ผลิตภัณฑ์จังหวัด	186,183	189,939	195,991	204,022	211,192
ภาคการเกษตร	22,923	20,527	20,527	21,757	21,432
นอกภาคการเกษตร	163,260	169,412	175,056	182,265	189,760
ผลิตภัณฑ์จังหวัด ต่อคน (บาท)	106,896	109,140	113,717	118,576	122,950

⁴ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดขอนแก่น

⁵ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2) ภาคการเกษตร

ในปี 2562 จังหวัดขอนแก่นมีเนื้อที่ใช้ประโยชน์การเกษตร 4,217,938 ไร่ (ร้อยละ 62.0 ของพื้นที่จังหวัด) โดยพืชที่สำคัญ คือ ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน และสัตว์เศรษฐกิจสำคัญ คือ โคเนื้อ สุกร ไก่เนื้อ และโคนม ดังนี้

พืชเศรษฐกิจ

ข้าวนาปี ปี 2562 มีเนื้อที่ปลูก 2,303,647 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 1,696,652 ไร่ ผลผลิตรวม 540,457 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 319 กิโลกรัมต่อไร่

ข้าวนาปรัง ปี 2562 มีเนื้อที่ปลูก 22,370 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 21,973 ไร่ ผลผลิตรวม 12,112 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 511 กิโลกรัมต่อไร่

มันสำปะหลัง ปี 2562 มีเนื้อที่ปลูก 235,994 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 228,371 ไร่ ผลผลิตรวม 808,433 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 3,540 กิโลกรัมต่อไร่

อ้อย ปี 2562 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 628,523 ไร่ ผลผลิตรวม 6,253,804 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 9,950 กิโลกรัมต่อไร่

ปศุสัตว์

โคเนื้อปริมาณการผลิตรวม	43,809 ตัว
-------------------------	------------

โคนม จำนวนรวม	31,523 ตัว
---------------	------------

ปริมาณน้ำนมดิบ ผลผลิตรวม	65,260 ตัน
--------------------------	------------

สุกรปริมาณการผลิตรวม	232,658 ตัว
----------------------	-------------

ไก่เนื้อปริมาณการผลิตรวม	17,157,322 ตัว
--------------------------	----------------

ประมง

ในปี 2562 จังหวัดขอนแก่นมีครัวเรือนที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในบ่อดิน จำนวน 23,018 ครัวเรือน ในเนื้อที่ 21,916 ไร่ มีจำนวนบ่อ 22,170 บ่อ มีพื้นที่กระชัง 190,098 ตารางเมตร และมีผลผลิต 3,761,480 กิโลกรัม

3) ภาคการเงินการธนาคาร

เป็นที่ตั้งของธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสถาบันการเงินพิเศษของรัฐ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย รวมทั้งธนาคารพาณิชย์สาขาหลักและสาขาย่อย รวมทั้งสิ้น 122 แห่ง

เมื่อพิจารณาข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2562 มียอดเงินฝาก 109,055 ล้านบาท
สินเชื่อ 147,459 ล้านบาท เพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปีทั้งยอดเงินฝากและสินเชื่อ

ตารางที่ 2 แสดงเงินรับฝาก และเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2558-2562⁶

ปี	สำนักงาน (แห่ง)	เงินฝาก (ล้านบาท)	สินเชื่อ (ล้านบาท)
2558	122	93,503	133,708
2559	122	97,320	134,415
2560	117	102,768	136,881
2561	120	106,641	144,773
2562	122	109,055	147,459

4) อุตสาหกรรมหนัก

ในปี 2562 จังหวัดขอนแก่นมีโรงงานอุตสาหกรรมได้รับอนุญาต และแจ้ง
ประกอบกิจการ จำนวนทั้งสิ้น 4,198 โรงงาน เงินทุน 123,583 ล้านบาท คนงาน 62,955 คน แยกตาม
จำพวกโรงงานได้ดังนี้

หมวดอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 10 อันดับแรกของจังหวัดขอนแก่น
ได้แก่

(1) อุตสาหกรรมการเกษตร	จำนวน	2,767 โรงงาน
(2) อุตสาหกรรมโลหะ	จำนวน	247 โรงงาน
(3) อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	จำนวน	219 โรงงาน
(4) อุตสาหกรรมอาหาร	จำนวน	183 โรงงาน
(5) อุตสาหกรรมขนส่ง	จำนวน	176 โรงงาน
(6) อุตสาหกรรมอื่น ๆ	จำนวน	124 โรงงาน
(7) อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	จำนวน	10 1 โรงงาน
(8) อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	จำนวน	66 โรงงาน
(9) อุตสาหกรรมพลาสติก	จำนวน	48 โรงงาน
(10) อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	จำนวน	44 โรงงาน

มีสถานประกอบการที่ได้รับใบอนุญาต และแจ้งประกอบกิจการที่ใช้แรงงาน
ตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป แยกได้ดังนี้

⁶ ธนาคารแห่งประเทศไทย

- (1) สถานประกอบการที่ใช้แรงงานตั้งแต่ 100-299 คน จำนวน 119 สถานประกอบการ
- (2) สถานประกอบการที่ใช้แรงงานตั้งแต่ 300-499 คน จำนวน 22 สถานประกอบการ
- (3) สถานประกอบการที่ใช้แรงงานตั้งแต่ 500-999 คน จำนวน 14 สถานประกอบการ
- (4) สถานประกอบการที่ใช้แรงงานตั้งแต่ >1,000 คนขึ้นไป จำนวน 11 สถานประกอบการ

5) การท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว เป็นศูนย์กลางการประชุมสัมมนา(MICE City) การคมนาคมสะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟ เครื่องบิน พื้นที่ฟรี WiFiในที่สาธารณะ จำนวน 661 จุด สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางไมซ์ในภูมิภาคเท่านั้น ขอนแก่นยังได้ระดับขึ้นไปถึงระดับสากลอีกด้วย โดยเป็นสื่อกลางในการผสมผสานโอกาสการติดต่อธุรกิจในหมู่ผู้เข้าร่วมงานนานาชาติ อาทิ งานประชุม APEC Ministerial Meeting, International Conference on Humanities and Social Sciences และ Thai-ASEAN Trade Fair ที่จัดขึ้นท่ามกลางกลิ่นอายวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ การต้อนรับอย่างดีเยี่ยม และอีเวนต์ที่สนุกสนานและน่าตื่นเต้นมากมายในภูมิภาคจึงทำให้มีนักท่องเที่ยวและผู้มาประชุมสัมมนา รวมถึงรายได้จากการท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 3 แสดงสถิติการท่องเที่ยว พ.ศ. 2557-2561⁷

ปี	2557	2558	2559	2560	2561
จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน (คน)	3,669,884	3,881,646	4,556,656	5,060,143	5,302,795
- ชาวไทย	3,609,152	3,818,917	4,486,992	4,983,299	5,223,019
- ชาวต่างประเทศ	60,732	62,729	69,664	76,844	79,776
รายได้รวมจากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	9,942.41	10,756.4	13,122.39	15,608.33	17,231.62
- รายได้จากชาวไทย	9,747.38	10,548.6	12,877.96	15,322.70	16,917.20
- รายได้จากชาวต่างประเทศ	195.03	207.8	244.43	285.63	314.42
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)	1,318.81	1,363.6	1,413.14	1,501.85	1,588.16
- นักท่องเที่ยว	1,412.40	1,465.0	1,517.2	1,496.25	1,582.21
- นักทัศนาจร	859.90	889.0	919.02	963.45	1,005.08

⁷ กรมการท่องเที่ยว

ปี	2557	2558	2559	2560	2561
สถานประกอบการที่พักแรม					
- จำนวนห้อง	6,588	6,603	8,531	9,779	9,676
- จำนวนผู้เข้าพักแรม (คน)	1,389,655	1,462,423	1,888,383	1,783,615	1,894,699

6) พลังงาน

จังหวัดขอนแก่นโรงงานผลิตเอทานอล 2 แห่ง โดยมีกำลังการผลิตจากมันสำปะหลัง 130,000 ลิตร/วัน และจากกากน้ำตาล 150,000 ลิตร/วัน สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง 705 แห่ง สถานีบริการก๊าซธรรมชาติ (NGV) จำนวน 9 แห่ง สถานีบริการก๊าซ LPG 61 แห่ง และร้านจำหน่ายก๊าซหุงต้ม (LPG) 680 แห่ง

การไฟฟ้ามีแหล่งผลิตไฟฟ้าที่สำคัญคือ โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนอุบลรัตน์และโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมน้ำพอง กำลังผลิต 30 เมกะวัตต์ และ 750 เมกะวัตต์ สถานการณ์ใช้ไฟฟ้าของจังหวัดขอนแก่น 478,919 ครั้วเรือน มีไฟฟ้าใช้แล้ว 464,286 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละที่มีไฟฟ้าใช้แล้ว 96.94⁸

7) การคมนาคม

ทางถนน: ขอนแก่นอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 449 กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ถึงจังหวัดสระบุรีตรงหลักกิโลเมตรที่ 107 แยกขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ผ่านจังหวัดนครราชสีมาถึงจังหวัดขอนแก่น รถโดยสารประจำทางใช้เวลาเดินทางประมาณ 6 ชั่วโมง รถออกจากสถานีขนส่งสายตะวันออกเฉียงเหนือ (หมอชิต 2) มีรถโดยสารธรรมดา รถปรับอากาศ และรถนอนพิเศษชนิด 24 ที่นั่ง วิ่งบริการทุกวัน

รถโดยสารประจำทางระหว่างประเทศ บริษัทขนส่งจำกัด และรัฐวิสาหกิจรถเมล์นครหลวงเวียงจันทน์ ร่วมเปิดเส้นทางเดินรถระหว่าง ขอนแก่น-นครหลวงเวียงจันทน์ โดยจัดรถปรับอากาศมาตรฐาน 45 ที่นั่ง ให้บริการ 2 เที่ยวต่อวัน มีต้นทางและปลายทางที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดขอนแก่น แห่งที่ 2 และสถานีรถเมล์ขนส่งผู้โดยสารตลาดเช้า นครหลวงเวียงจันทน์ โดยไม่มีจุดจอดระหว่างทาง

ทางรถไฟ: ขบวนรถไฟออกจากสถานีรถไฟกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดขอนแก่นไปยังจังหวัดอุดรธานีและหนองคายทุกวัน ขบวนรถที่ให้บริการได้แก่ รถด่วนพิเศษอีสานมรรคา (ขบวนที่ 25) รถด่วนดีเซลรางปรับอากาศที่ 75 และ 77 และรถเร็วที่ 133 สถานีรถไฟขอนแก่นเป็นสถานีรถไฟประจำจังหวัด โดยด้านหน้าสถานีจะมีขอนแก่นตั้งอยู่พร้อมตัวอักษร "ขอนแก่น" ปัจจุบันตัวอาคารหลัง

⁸ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดขอนแก่น

เดิมถูกรื้อทิ้ง เพื่อสร้างอาคารสถานีรถไฟขอนแก่นหลังใหม่ในรูปแบบสถานีรถไฟยกระดับขนาดใหญ่แห่งแรก โดยเป็นระบบรางคู่สายแรกของประเทศไทยที่เปิดให้บริการ โดยมีจุดสิ้นสุดที่สถานีรถไฟชุมทางถนนจิระ จังหวัดนครราชสีมา

ทางอากาศ: ท่าอากาศยานขอนแก่น มีจำนวนผู้โดยสารราว 1.9 ล้านคนต่อปี มีสายการบินให้บริการเป็นจำนวนมาก มีจุดหมายปลายทางได้แก่ กรุงเทพฯ สงขลา (หาดใหญ่) เชียงใหม่ ภูเก็ต และระยอง (อู่ตะเภา) ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการดำเนินการขยายอาคารสนามบินเพื่อให้สามารถรองรับผู้โดยสารได้มากขึ้น

1.2 ความเป็นมา ยุทธศาสตร์ และความสำคัญของพื้นที่

1.2.1 ความเป็นมาของจังหวัด

ขอนแก่นเป็นเมืองที่มีประวัติความเป็นมายาวนานหากมองย้อนอดีตโดยอาศัยบันทึกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ปรากฏว่าเมื่อปี พ.ศ. 2340 มีกลุ่มคนประมาณ 330 คน นำโดยท้าวเพียงเมืองแพนอพยพมาจากบ้านชีโล้น แขวงเมืองสุวรรณภูมิ (ปัจจุบันท้องที่อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด) มาเลือกชัยภูมิบ้านบึงบอน (บ้านเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น) เป็นที่ตั้งชุมชนใหญ่ โดยขออนุญาตและขอยกเป็นเมืองขอนแก่น จากพระยานครราชสีมา จากนั้นได้มีใบบอกไปกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาลงกรณ์พระบรมราชโองการยกฐานะบ้านบึงบอนเป็นเมืองขอนแก่นเมื่อปี พ.ศ. 2340 ตั้งท้าวศักดิ์ ซึ่งท้าวเพียงเมืองแพนเป็นเจ้าเมืองคนแรกให้นามว่า พระนครศรีบริรักษ์บรมราชภักดี ชื่อ ขอนแก่น อาจจะมาจกคำว่า ขามแก่น ซึ่งมีพระธาตุขามแก่นอยู่ในเขตอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น⁹

1.2.2 ยุทธศาสตร์ของจังหวัดขอนแก่น (2561-2565)

เป้าหมายการพัฒนา “มหานครน่าอยู่ มุ่งสู่เมืองนวัตกรรม ศูนย์กลางเชื่อมโยงอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง”

พันธกิจ

- 1) พัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่ยั่งยืน สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม
- 2) พัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันเพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการให้ตรงกับความต้องการของตลาดและเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง
- 3) ส่งเสริมการพัฒนาด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสู่การเป็น Smart City และ MICE City

⁹ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดขอนแก่น

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันและเชื่อมโยงโอกาสจากประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

ตัวชี้วัด (1) อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยครัวเรือนเพิ่มขึ้น (2) รายได้ครัวเรือนเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น (3) รายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP และ SME เพิ่มขึ้น (4) มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น (5) รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพคนและสังคม

ตัวชี้วัด (1) สัดส่วนผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐหรือภาคเอกชน (2) คนในครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยผ่านเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) (3) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมในระดับชั้นสูงสุดของทุกสังกัดเพิ่มขึ้น (4) ร้อยละของเด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัยไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 (5) อายุคาดเฉลี่ยของคนขอนแก่นไม่น้อยกว่า 76 ปี

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด (1) พื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น (2) ขยะมูลฝอยชุมชนและของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง (3) คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ดี (4) จำนวนพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเสริมสร้างความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ตัวชี้วัด (1) อัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรทางบกลดลงร้อยละ 5 ต่อปี (2) พื้นที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยลดลงร้อยละ 5 ต่อปี (3) ร้อยละการจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกายและเพศไม่น้อยกว่าร้อยละ 75.5 (4) ร้อยละการจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินไม่น้อยกว่าร้อยละ 55.85 (5) อำเภอที่เข้าร่วมกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติจำนวน 26 อำเภอ (6) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกำหนดให้มีจำนวนหมู่บ้านสีขาวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านเมืองอัจฉริยะ (Smart City) และเมืองแห่งการประชุมสัมมนา (Meeting, Incentive, Travel, Convention, Exhibition: MICE City)

ตัวชี้วัด (1) จำนวนงาน MICE ที่เกิดขึ้นในจังหวัดขอนแก่น 10 งานต่อปี (2) จำนวนสถานที่ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสถานที่จัดงานประเทศไทย หรือ Thailand MICE Venue Standard (TMVS) เพิ่มขึ้น 3 แห่ง ต่อปี (3) ระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผน Khonkaen Smart city 2029 ไปสู่การปฏิบัติ (4) จำนวนเยาวชนที่ได้รับพัฒนาศักยภาพในอุตสาหกรรม MICE จำนวน 30 คนต่อปี

1.2.3 ความสำคัญของพื้นที่

จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ของ 4 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (ขอนแก่น ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ มหาสารคาม) และเป็นศูนย์กลางการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทำให้ขอนแก่นเป็นพื้นที่สำคัญพื้นที่หนึ่งที่มีการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ เป็นศูนย์กลางด้านระบบสาธารณสุขที่ครบวงจรทั้งการรักษาและด้านการบริการทางการแพทย์ เป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมภายในท้องถิ่น ประเทศ และภูมิภาคทั้งระบบราง ท่าเรือ โลจิสติกส์ ครอบคลุมแทบทุกอำเภอของจังหวัด จึงทำให้ขอนแก่นมีศักยภาพและความพร้อมที่จะส่งเสริมการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 13)¹⁰

1.3 ประเด็นศึกษาหลักเรื่อง การขับเคลื่อน BCG model ในสาขาสุขภาพและการแพทย์ของจังหวัดขอนแก่น

การศึกษาครั้งนี้มีประเด็นในการศึกษาหลัก คือ การขับเคลื่อนสุขภาพและการแพทย์ของจังหวัดขอนแก่น มีส่วนสนับสนุน BCG model ซึ่งเป็นวาระแห่งชาติ อย่างไร

ภาพที่ 2 หลักคิดของโมเดลเศรษฐกิจ BCG¹¹

¹⁰ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดขอนแก่น

¹¹ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ส่วนที่ 2

ผลการศึกษาพื้นที่

2.1 ผลการศึกษาพื้นที่ที่ 1 โครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจุบันเปิดการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 6 คณะ ประกอบด้วย คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ และ คณะสาธารณสุขศาสตร์ พร้อมทั้งได้มีการก่อตั้งโรงพยาบาลศรีนครินทร์ขึ้นเพื่อเป็นสถานที่ในการเรียนการสอนและให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่ ในการนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดและพระราชทานนามโรงพยาบาลศรีนครินทร์เมื่อปี 2519 และได้มีการพัฒนาเป็นโรงพยาบาลระดับตติยภูมิที่มีความเป็นเลิศและมีความเชี่ยวชาญในการรักษาโรคต่าง ๆ ปัจจุบันโรงพยาบาลมีศักยภาพรักษาผู้ป่วยปีละ 1 ล้านคน มีศักยภาพรองรับผู้ป่วยได้ 1,400 เตียง โดยในแต่ละวันโรงพยาบาลสามารถรับผู้ป่วยได้เพียงวันละ 150 เตียง และจำเป็นต้องปฏิเสธการรักษาเฉลี่ยวันละ 40 คน หรือกว่า 14,600 คนต่อปี

ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีประชากร 1 ใน 3 ของประเทศยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรด้านสุขภาพและการสาธารณสุข มีสัดส่วนจำนวนเตียงต่อประชากรที่ไม่เพียงพอ มหาวิทยาลัยขอนแก่นร่วมกับภาครัฐและภาคประชาชนแก้ปัญหาโดยการจัดตั้งศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ เพื่อแก้ไขปัญหานี้จำนวนเตียงรองรับผู้ป่วยที่ไม่เพียงพอ ตลอดจนการสร้างความเป็นเลิศด้านการแพทย์ ซึ่งภายในศูนย์การแพทย์ดังกล่าว ประกอบด้วย ศูนย์โรคหัวใจและหลอดเลือด ศูนย์โรคมะเร็ง ศูนย์การแพทย์ฉุกเฉิน ศูนย์โรคในทารกแรกเกิด ศูนย์การปลูกถ่ายอวัยวะ ศูนย์ความเป็นเลิศทางห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ ศูนย์ใส่ใจสุขภาพด้วยวิถีกายภาพบำบัด ศูนย์การพยาบาลเฉพาะทางและความเป็นเลิศทางการพยาบาล เพื่อให้จังหวัดขอนแก่นกลายเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ในภูมิภาคเป็นการดึงดูดผู้คนและการลงทุน โดยประชาชนสามารถเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขอย่างเท่าเทียมกัน

2.1.1 โครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ (Medical Hub)

โครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ (Medical Hub) ใช้พื้นที่ก่อสร้างประมาณ 30 ไร่ อยู่ทางทิศใต้ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ติดกับศูนย์หัวใจสิริกิติ์และโรงพยาบาลศรีนครินทร์ เริ่มต้นโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 แต่ได้รับงบประมาณจากสำนักงบประมาณในปี พ.ศ. 2562 ทั้งนี้ เพื่อ

เป็นการรองรับประชากรกว่า 1.8 ล้านคน ในจังหวัดขอนแก่นและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการก่อสร้างแบ่งเป็นโครงการ 1-Excellence Center A จะเพิ่มศักยภาพให้ได้รวม 2,500 เตียง และโครงการ 2-Excellence Center B จะเพิ่มศักยภาพให้ได้รวม 4,000 เตียง ศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศนี้ นอกจากจะตอบสนองผู้ป่วยคนไทยแล้ว ยังมุ่งเป้าไปยังผู้ป่วยอื่น ๆ ที่มาจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมทั้งผู้ป่วยที่ต้องการย้ายมารักษาที่ต่างจังหวัดเพื่อลดค่าใช้จ่ายด้วยในอนาคต โรงพยาบาลวางเป้าหมายร่วมกับกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัย ขอนแก่น ได้แก่ คณะทันตแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ การพยาบาล และคณะเภสัชศาสตร์ โดยทุกหน่วยเริ่มโครงการศูนย์ความเป็นเลิศของตนเองเฉพาะใน 3 ด้าน ได้แก่

- 1) Academic Center of Excellence-สร้างแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น
- 2) Premium Service Center of Excellence-สร้างการบริการที่ดีขึ้น
- 3) Center of Excellence for Public Policy-การเป็นคลังสมองให้สังคม เพื่อช่วยสร้างนโยบายระดับชาติให้กับประเทศด้วย

ภาพที่ 3 โครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ (Medical Hub)¹²

2.1.2 มาตรการการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพประชาชนของโรงพยาบาล

คณะแพทยศาสตร์และโรงพยาบาลศรีนครินทร์ได้มีการดำเนินนโยบายเพื่อป้องกันและส่งเสริมสุขภาพเพื่อลดอัตราการเข้าการรักษาในโรงพยาบาลผ่าน 3 หลักการ ได้แก่

- 1) Wellness center ซึ่งเป็นการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นการป้องกัน และกำลังวางแผนการสร้าง wellness center การตรวจสุขภาพ และการให้วัคซีน

¹² คนอีสานโดยชาวโคราชเพื่อมวลชน

- 2) Rejuvenation center การชะลอวัย เช่น การป้องกันหรือการรักษาต่อกระจก
- 3) Precision Medicine การแพทย์แม่นยำ

2.1.3 มาตรการอื่น ๆ ของโรงพยาบาลควบคู่กับโครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ

คณะแพทยศาสตร์มุ่งเดินหน้านโยบายรัฐบาล (Comprehensive Medical New S-curve) พัฒนาชีววัตถุ/วัคซีน พัฒนาอุตสาหกรรมสมุนไพร ที่สำคัญและเร่งด่วน คือ การพัฒนา Aging Industry ให้พร้อมภายใน 1 ปี และคณะแพทยศาสตร์ยังคงเน้นการให้บริการด้าน Non-Hospital โดยกำลังพัฒนาศูนย์วัคซีนเพื่อการรักษามะเร็ง รวมทั้งยังพัฒนาสมุนไพร อาหารที่มีคุณภาพในระดับโรงพยาบาล (Healthy Food และ Food Innovation) การพัฒนาการทดสอบด้านห้องพยาบาล โรงพยาบาลออนไลน์ และโรงแรมสำหรับญาติผู้ป่วยในอนาคต และคณะแพทย์ยังพัฒนานวัตกรรมสำหรับผู้ป่วย เช่น ชุดผู้ป่วยและผ้าปูเตียงได้กักทอเส้นใยพิเศษในการฆ่าเชื้อ รวมทั้งเชื้อโควิดและยังช่วยป้องกันการติดเชื้อของผู้ป่วยติดเชื้อที่มีผลกดทับได้ด้วย

2.2 ผลการศึกษาพื้นที่ที่ 2 ตลาดเขียวขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่นเป็นเมืองหลักของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเทศบาลนครขอนแก่นเป็นศูนย์กลางของจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยงานต่าง ๆ สถาบันการศึกษาและมีความหนาแน่นของประชากรมาก โดยมีพื้นที่ 46 ตารางกิโลเมตร ประกอบไปด้วยชุมชน 95 ชุมชน จำนวนครัวเรือน 63,057 ครัวเรือน มีประชากร 115,674 คน ภายใต้การเป็นเมืองใหญ่ ได้มีการตรวจพบสารปนเปื้อนในอาหารในท้องตลาดจากหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น สมาคมผู้บริโภคจังหวัดขอนแก่น และศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 7 ขอนแก่น เป็นต้น ขณะที่ผลกระทบที่มีต่อสุขภาพ จากการตรวจคัดกรองสารเคมีในเลือดของประชาชนโดยสำนักงานควบคุมป้องกันโรคที่ 6 ขอนแก่น พบว่าผลเลือดอยู่ในระดับความเสี่ยงและระดับไม่ปลอดภัยมีเป็นจำนวนมาก จากข้อมูลของหลายหน่วยงานซึ่งชี้เป้าไปที่ความไม่ปลอดภัยของอาหารที่มีอยู่ในตลาดในเมืองขอนแก่น ทำให้เป้าหมายการขับเคลื่อนคือการสร้างพื้นที่ตลาดอาหารปลอดภัยขึ้นในจังหวัดขอนแก่น โดยเลือกเน้นการขับเคลื่อนในพื้นที่เขตเทศบาลนครขอนแก่นก่อน เนื่องจากเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของจังหวัดเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารและการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ

2.2.1 ตลาดเขียวขอนแก่น

ตลาดเขียวขอนแก่น จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2557 เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนนโยบาย “การสร้างพื้นที่อาหารปลอดภัยจังหวัดขอนแก่น” โดยมีเหตุอันเนื่องมาจากสถานการณ์ปัญหาความไม่ปลอดภัยทางอาหารในขอนแก่น โดยมีข้อมูลที่แสดงถึงการปนเปื้อนสารพิษในอาหารที่ขายอยู่ในท้องตลาดเป็นข้อมูลที่หลายหน่วยงานได้จัดทำขึ้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้นำไปสู่การชี้ให้เห็นถึงปัญหาและการสร้างความตระหนักที่จะต้องมีพื้นที่อาหารปลอดภัยในเมืองขอนแก่น เช่น จากผลการสำรวจและ

ผลการเปรียบเทียบจำนวนผู้ป่วยและอัตราป่วยโรคจากพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืช¹³ จากจำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ พบว่า ขอนแก่นมีผู้ป่วยและอัตราการป่วยจากสารเคมีมากกว่าจังหวัดอื่น และประกอบกับความต้องการของผู้บริโภคที่ต้องการอาหารปลอดภัย กรณีนี้จึงนำไปสู่การขับเคลื่อนให้มีการจัดตั้งตลาดเขียวขอนแก่น (ขอนแก่นกรีนมาร์เก็ต) ในเดือนพฤศจิกายน 2557 และมีการก่อตั้งคณะกรรมการตลาดเขียว โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องคือ หน่วยงานและองค์กรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของอาหาร ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ สาธารณสุขจังหวัด เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เทศบาลนครขอนแก่น เกษตรจังหวัด ภาคประชาสังคม ประกอบด้วย เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกภาคอีสาน สมาคมผู้บริโภคจังหวัดขอนแก่น ตัวแทนผู้ประกอบการตลาดสด และเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตแบบอินทรีย์ ทั้งนี้ ได้มีการร่วมกันสร้างพื้นที่อาหารปลอดภัยในเขตเทศบาลนครขอนแก่นในนามตลาดเขียวขอนแก่นซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับมอบจากเทศบาลนครขอนแก่น

2.2.2 เป้าหมายสำคัญ

ตลาดเขียวขอนแก่น มีเป้าหมายหลัก 4 ประการ ได้แก่ (1) ส่งเสริมเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรยั่งยืนให้มีพื้นที่ขายผลผลิต (2) สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ผู้ผลิตอินทรีย์/เกษตรยั่งยืน (3) เน้นอาหารที่ผลิตในท้องถิ่นและลดการเดินทางไกลของอาหาร และ (4) สร้างความร่วมมือกับผู้บริโภคและส่งเสริมให้ผู้บริโภคได้มีอาหารที่ปลอดภัย

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ตลาดเขียวขอนแก่นจะเปิดทุกวันศุกร์ มีผลการดำเนินงานที่น่าพอใจและมียอดขายได้เติบโตขึ้นเป็นลำดับ โดยในปี 2558 (1 ปีหลังจากเริ่มก่อตั้ง) มีรายได้รวม 70,000 บาท/ครั้ง (เฉลี่ย 1,200-1,500 บาท/ร้าน ผู้ค้าทั้งหมด 45 ราย ขณะที่ในปัจจุบันมีรายได้รวม 200,000 บาท/ครั้ง หรือ 800,000 บาท/เดือน และมีผู้ค้าทั้งหมด 60 ราย

ภาพที่ 4 ตลาดเขียวขอนแก่น¹⁴

¹³ รายงานสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

¹⁴ บ้านและสวน

2.2.3 หลักการสำคัญ

- 1) เน้นการสร้างตลาดนัดแบบง่าย ๆ ในเมือง ให้ผู้บริโภคเข้าถึงได้ง่าย และสามารถพูดคุยทางตรงกับเกษตรกร
- 2) สร้างราคาที่เป็นธรรมและจับต้องได้ โดยเกษตรกรเป็นผู้ขายตรง
- 3) สร้างความมั่นใจกับผู้บริโภคด้วยการควบคุมมาตรฐานในตลาดโดยกองสาธารณสุขเทศบาลและสำนักงานสาธารณสุขเพื่อการปลอดภัย จังหวัดขอนแก่น รวมทั้งการจัดกิจกรรมให้ความรู้และรณรงค์เรื่องตลาดเขียว อาทิ การจัดกิจกรรมปลูกฝังเรื่องตลาดเขียวและอาหารปลอดภัยกับเด็ก ๆ ปีละครั้งตามโรงเรียนในเขตเทศบาล เช่น กิจกรรมประกวดวาดภาพผลกระทบจากสารเคมีในผลิตภัณฑ์การเกษตร เป็นต้น

กิจกรรมของตลาดเขียวขอนแก่นที่ช่วยส่งเสริมแนวคิด BCG ได้แก่ เน้นเกษตรอินทรีย์เป็นหลัก ไม่ใช้สารเคมี ไม่สร้างผลกระทบเพราะเกษตรอินทรีย์หมุนเวียนการผลิตในแปลงอยู่แล้ว เช่น เลี้ยงไก่ ได้มูลไก่นำไปผลิตเป็นปุ๋ย เน้นการใช้วัสดุธรรมชาติในการห่อสินค้า ส่งเสริมการใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการซื้อของ / นำขยะที่เหลือจากตลาดไปเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

ทิศทางในอนาคต ตลาดเขียวขอนแก่นจะปรับวิถีโควิดในปัจจุบันให้เป็นโอกาส (การขายหน้าร้านอย่างเดียวไม่พอ) ด้วยการขยายแพลตฟอร์มสู่ออนไลน์ด้วย อาทิ ผ่านเพจเฟซบุ๊ก Khon Kaen Green Market และร้านชาออร์แกนิกขอนแก่น ผ่านไลน์ KKGM และ Green Market Delivery รวมทั้งการจัดทำระบบสั่งซื้อสินค้าล่วงหน้า (Pre-order) ระบบฝากกล่องส่งถึงบ้านและส่งต่างจังหวัด และการไลฟ์สดขายสินค้า เป็นต้น

2.3 ผลการศึกษาพื้นที่ที่ 3 การพัฒนานโยบายสาธารณะโดยสมัชชาสุขภาพจังหวัดขอนแก่น

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 40 กำหนดให้มีการสนับสนุนการจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่และสมัชชาสุขภาพเฉพาะประเด็น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) กำหนด และตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ร่วมกับภาคีเครือข่ายในพื้นที่ได้พัฒนาและยกระดับการจัดสมัชชาสุขภาพเฉพาะพื้นที่โดยเฉพาะสมัชชาสุขภาพจังหวัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่ เริ่มต้นจากการร่วมค้นหาและกำหนดประเด็นสาธารณะที่เป็นจุดคานงัดของจังหวัด จากนั้นมีการพัฒนาเอกสารและข้อเสนอหรือร่างมติอย่างเป็นขั้นเป็นตอนโดยมีข้อมูลและวิชาการเป็นพื้นฐาน และนำเสนอในเวทีสมัชชาสุขภาพจังหวัดเพื่อหาฉันทามติเป็นนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพและกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนมตร่วมกัน แต่เนื่องจากเป็นกระบวนการใหม่ ภาคส่วนทางราชการและเอกชนจึงมีข้อจำกัดในการเข้าร่วมแตกต่างจากกระบวนการสมัชชาสุขภาพแห่งชาติที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องมากกว่า 13 ปี

ตารางที่ 4 ตารางประเด็นนโยบายสาธารณะปี พ.ศ. 2557-2563

ประเด็นนโยบายปี 2557-2558	ประเด็นนโยบายปี 2558-2559	ประเด็นนโยบายปี 2560-2563
1. ความปลอดภัยทางอาหาร: การสร้างพื้นที่อาหารปลอดภัย	1. การพัฒนากลไกการติดตามและ คุ้มครองชุมชนจากผลกระทบ ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม	1. การจัดระบบและโครงสร้างเพื่อ ส่งเสริมการใช้จักรยานใน ชีวิตประจำวัน
2. การบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	2. ประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต คนเร่ร่อน/ไร้บ้าน	2. ชุมชนร่วมใจ ใส่ใจทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาวะ ของคนขอนแก่น
3. การจัดระบบและโครงสร้างเพื่อ ส่งเสริมการใช้จักรยานใน ชีวิตประจำวัน	3. การพัฒนาการเข้าถึงการตรวจ วินิจฉัยและรักษาโรคมะเร็งท่อน้ำ ดีอย่างทันเวลาที่	3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตคน เปราะบาง โดยมีเป้าหมายเพื่อ “พัฒนาคุณภาพชีวิต สิทธิเท่า เทียม เปราะบางสู่สังคมไม่ ทอดทิ้งกัน”
4. การส่งเสริมและสร้างความ ตระหนักในการสวมหมวก นิรภัยทุกพื้นที่		
5. การกำกับดูแลและการสื่อสาร การตลาดของผลิตภัณฑ์ยาสูบ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์		

ในปี 2560-2563 ได้มีการทบทวนกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะพบว่า การสนับสนุนงบประมาณจากทาง สช. เป็นการสนับสนุนรายปี ทำให้กระบวนการส่วนใหญ่อยู่ในระดับของการขึ้นรูป หรือที่เรียกว่า ขาขึ้น ดังนั้นจึงได้ปรับการสนับสนุนใหม่เป็นลักษณะ 3 ปี เพื่อให้กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะดำเนินจนครบกระบวนการทั้งขาขึ้น (ขึ้นรูปหรือการสร้างและกำหนดประเด็น) ขาเคลื่อน (ขับเคลื่อน) และขาประเมิน (ประเมินผล) โดยในช่วง 3 ปีนี้ การกำหนดไว้จำนวน 3 ประเด็น คือ

1) การจัดระบบและโครงสร้างเพื่อส่งเสริมการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน เพื่อการท่องเที่ยว รวมถึงการใช้เพื่อการออกกำลังกาย

2) ชุมชนร่วมใจ ใส่ใจทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อสุขภาวะของคนขอนแก่น

3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนเปราะบาง มีเป้าหมายเพื่อ “พัฒนาคุณภาพชีวิต สิทธิเท่าเทียม เปราะบางสู่สังคมไม่ทอดทิ้งกัน” โดยเน้นใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้และเข้าถึงสิทธิ การเข้าถึงสิทธิ ด้านการศึกษา และการเข้าถึงสิทธิด้านการมีงานทำ

กรณีศึกษาการพัฒนา นโยบายสาธารณะ ประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร้บ้าน

การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนเปราะบาง มีเป้าหมายเพื่อ “พัฒนาคุณภาพชีวิต สิทธิเท่าเทียม เปราะบางสู่สังคมไม่ทอดทิ้งกัน เป็นผลสืบเนื่องมาจากประเด็นนโยบายปี 2560-2563 มีการเปิดตัว ศูนย์ฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพบุคคลและสร้างชุมชนคนไร้บ้าน “บ้านโฮมแสนสุข” เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2563 การจัดตั้งศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อให้เป็นศูนย์ตั้งหลักชีวิต สร้างอนาคตและชีวิตใหม่ และช่วยลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร้บ้านตามแผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี และได้มีการลงนามบันทึกความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร้บ้าน คนเปราะบาง และคนจนผู้เข้าถึงสิทธิ ในจังหวัดขอนแก่น กับหน่วยงานและเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายคนไร้บ้าน เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนฯ ความสำเร็จของการจัดตั้ง มาจากปัจจัย 3 ประการ คือ (1) ประชากรร่วมใจ โดยมีเครือข่ายคนไร้บ้าน คนจน คนไร้บ้านในจังหวัด ขอนแก่นให้ความร่วมมือ (2) ราชการร่วมมือ โดยมีจังหวัด เทศบาล ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดให้ความร่วมมือ และ (3) รัฐมีความมุ่งมั่น โดยกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ได้เสนอโครงการจัดตั้งศูนย์ฯ นี้ให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติ งบประมาณ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนเปราะบาง ซึ่งประกอบด้วย คนพิการ ผู้ติดเชื้อ และคนไร้บ้าน สมัชชาฯมีแนวคิดหลักในการทำงานสำหรับคนไร้บ้านคนเปราะบางขอนแก่น ซึ่งแนวคิดแรกเป็นการ ทำงานเชิงสุขภาพเป็นเรื่องของปัจจัยด้านสังคมกำหนดสุขภาพ และการ empower ให้กลุ่มคนเหล่านี้ ซึ่งการทำงานไม่ใช่ลักษณะเป็นการสงเคราะห์แต่มีเป้าหมายให้คนเหล่านี้มีอำนาจในการขับเคลื่อน ด้วยตนเอง ให้มีการสร้างกลุ่มและเครือข่ายตลอดจนการมีส่วนร่วม โดยสมัชชาฯ ได้ดำเนินการ ผลักดันให้กลุ่มคนไร้บ้านเข้าถึงสิทธิด้านสวัสดิการ เข้าถึงสิทธิด้านการศึกษา และเข้าถึงสิทธิด้านการมี งานทำ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับกรณีคนไร้บ้าน ดังนี้

ลักษณะของกลุ่มคนไร้บ้าน

- 1) คนไร้บ้านเดิม
- 2) คนไร้บ้านที่มาอยู่ใหม่
- 3) กลุ่มเสี่ยงที่จะไร้บ้าน เช่น กลุ่มชุมชนแออัดริมทางรถไฟ คนที่อยู่ในพื้นที่เขต ชลประทาน ซึ่งเป็นพื้นที่โดนเวนคืน หรือ คนตกงาน เป็นต้น

กรอบการทำงานเพื่อคนไร้บ้าน

- 1) การเสริมสร้างพลังและพัฒนาขีดความสามารถกลไกขับเคลื่อน เสริมศักยภาพแกนนำ และเครือข่าย และขับเคลื่อนนโยบายสื่อสารสาธารณะ

2) การพัฒนาคุณภาพชีวิต การเข้าถึงสิทธิ มีสวัสดิการพื้นฐาน พื้นฟูสุขภาพกายใจ อาชีพ และรายได้มั่นคง

3) คนไร้บ้านมีสุขภาวะ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความพร้อมกลับคืนสู่สังคม
แนวทางในการคัดเลือกคนไร้บ้าน (มีทั้งคนที่ต้องถิ่น และชาจร)

1) เข้าพบปะพูดคุยเพื่อสร้างความไว้วางใจ เพื่อนำมาพักที่ศูนย์พักพิง (ศูนย์ฯ) โดยเป็น
การพักระยะสั้น

2) คนที่พักอยู่ที่ศูนย์ฯ ได้ชักชวนคนอื่นมาอยู่ด้วย

3) คนไม่มีที่อยู่ พบเจอเบอร์ติดต่อของศูนย์ฯ จึงติดต่อขอเข้าพัก

4) มีเครือข่ายแนะนำ

ในกรณีที่เป็นผู้ป่วยหรือผู้ป่วยติดเตียง สมาชิกฯ จะติดต่อ พม. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับ
ดูแลต่อไป

ระยะเวลาเข้าพัก

1) ระยะสั้น อาจจะไม่เกิน 1 เดือน แล้วหาที่อยู่ใหม่ หรือเป็นชาจรที่เข้าพัก

2) ระยะยาว มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต อาทิเช่น

- กรณีของการหางานให้ทำ จะมี platform “โอกาสขอนแก่น” เช่น การจ้างงานทั่วไป
การขายผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเองทางออนไลน์ การดูแลผู้ป่วย เป็นต้น หรือการผลักดันให้มีกองทุนระยะสั้น
เพื่อช่วยเหลือการจ้างงานต่อไป

- การหาบ้านเช่า

ทั้งนี้ การเข้าพักจะเป็นการอยู่แบบมีส่วนร่วมโดยต้องร่วมรับผิดชอบค่าน้ำค่าไฟ

ปัญหาที่พบ

คนไร้บ้านยังมีความไม่ไว้วางใจ สมาชิกฯ จึงต้องสร้างความไว้วางใจอย่างต่อเนื่อง โดยต้องเข้าไป
พบปะพูดคุย อย่างไรก็ดี ในเรื่องคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ หากเป็นคนไร้บ้านซึ่งยังไม่มีบัตรประจำตัว
ประชาชน สมาชิกฯ จะต้องต่อสู้และผลักดันให้คนเหล่านี้มีสถานะเพื่อให้เข้าถึงสิทธิสวัสดิการต่าง ๆ
ต่อไป

ผลสำเร็จของการพัฒนาคนไร้บ้าน

1) มีงานทำมีรายได้ สามารถไปหาบ้านเช่าอยู่ได้

2) มีแกนนำหรืออาสาสมัคร โดยเป็นบุคคลจากคนไร้บ้านที่เคยอยู่กับศูนย์ฯ กลับมาช่วย
ศูนย์ฯ ในการพูดคุยสร้างความไว้วางใจกับคนไร้บ้าน

ข้อมูลคนไร้บ้าน (ขอนแก่น)

ปี 2558 จำนวน 136 คน

ปี 2559 จำนวน 119 คน

ปี 2562 จำนวน 68 คน

ปี 2563 จำนวน 120 คน

ปี 2564 จำนวน 95 คน

2.4 บทวิเคราะห์ผลการศึกษากับการขับเคลื่อน BCG Model ของจังหวัด

สำหรับคำถามการศึกษาว่า การขับเคลื่อนสุขภาพและการแพทย์ของจังหวัดขอนแก่นมีส่วนสนับสนุน BCG model ที่เป็นวาระแห่งชาติอย่างไรนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ควรคำนึงถึงยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2569 ซึ่งกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดของ BCG Model และผลการศึกษาดูงานค้นพบ ดังนี้

ตารางที่ 5 บทวิเคราะห์ผลการศึกษากับการขับเคลื่อน BCG Model ของจังหวัดขอนแก่น

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ผลการศึกษา
1. เพิ่มการเติบโตทางเศรษฐกิจและยกระดับรายได้ของประชากร	1.1 GDP ของเศรษฐกิจ BCG เพิ่มขึ้น 1 ล้านล้านบาท ส่งผลให้ GDP รวมเป็น 4.4 ล้านล้านบาท (เดิม 3.4 ล้านล้านบาท) 1.2 สัดส่วนผลิตภัณฑ์และบริการมูลค่าสูงเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 1.3 ครีวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น จ้างงานเพิ่มขึ้น 3.5 ล้านคน 1.4 ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ของผู้ที่อยู่ในเศรษฐกิจฐานรากลดลงมากกว่า 10 ล้านคน	- โครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ (Medical Hub) ก่อให้เกิดการสร้างงาน ยกย่องนวัตกรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง สร้างรายได้ให้ประชากรในพื้นที่ - ตลาดเขียวขอนแก่น ก่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจมีศักยภาพในการเติบโตสูง เนื่องจากสินค้าสุขภาพกำลังเป็นที่นิยม สร้างงานสร้างเงินให้แก่เกษตรกรโดยตรง - การพัฒนานโยบายสาธารณะโดยสมัชชาสุขภาพจังหวัดขอนแก่น มีความเชื่อมโยงใน 2 กรณี 1. มีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไร้บ้านในระยะยาว ช่วยยกระดับรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำของคนในชุมชนให้มีอาชีพ มีรายได้เป็นฐานกำลังทางเศรษฐกิจ 2. การส่งเสริมให้มีการใช้จักรยาน ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์
2. สร้างความมั่นคงทางอาหาร สุขภาพ และพลังงานในทุก	2.1 จำนวนผู้มีปัญหาขาดแคลนอาหารและทุพโภชนาการ ต่ำกว่า	- โครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ (Medical Hub) เป็นการเพิ่มมาตรฐานด้านสุขภาพด้านการบริการและการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ผลการศึกษา
ระดับเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิต	ร้อยละ 5 จากร้อยละ 9.5 ในปี 2559 2.2 จำนวนผู้เข้าถึงยา เวชภัณฑ์ และเครื่องมือแพทย์ได้แม้อาการวิกฤต เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 3 แสนคน 2.3 เพิ่มการใช้พลังงานทดแทน เป็นร้อยละ 20 จากเดิม 16.5 2.4 สร้างสังคมฐานความรู้ และสร้างภูมิคุ้มกันให้คนไทย พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 2.5 ลดความเสี่ยงจากโรคติดต่อลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 30	ตลอดจนสร้างบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ขยายฐานผู้เข้ารับบริการให้มากขึ้น มีการใช้นวัตกรรมเพื่อลดการใช้พลังงาน - ตลาดเขียวขอนแก่น เพิ่มความมั่นคงด้านอาหารและสุขภาพ อาหารปลอดภัยจากสารเคมีและโรคติดต่อและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนขอนแก่น ตลอดจนจัดกิจกรรมสร้างความรู้แก่ประชาชน/เยาวชนมีส่วนร่วม - เพิ่มการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน - การพัฒนานโยบายสาธารณะโดยสมัชชาสุขภาพจังหวัดขอนแก่น เน้นการทำงานเชิงป้องกันทางสุขภาพ และการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน
3. สร้างความยั่งยืนของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.1 ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติลง 2 ใน 3 จากปัจจุบัน 3.2 ลดผลกระทบมลพิษสิ่งแวดล้อมลงร้อยละ 50 3.3 สนับสนุนการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 3.4 ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการฟื้นฟู ลดการสูญเสียพืชสัตว์หายากไม่น้อยกว่าร้อยละ 50	- โครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ (Medical Hub) ส่งเสริมนวัตกรรมลดการใช้พลังงาน และการทำลายสิ่งแวดล้อม - ตลาดเขียวขอนแก่น ส่งเสริมความยั่งยืนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลดความเสี่ยงจากสารเคมี มีการนำสินค้าทางการเกษตรที่เหลือขายไปให้ประชาชนและโรงเรียนเพื่อป้องกัน food waste ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน - การพัฒนานโยบายสาธารณะโดยสมัชชาสุขภาพจังหวัดขอนแก่น ส่งเสริมการใช้จักรยานในชีวิตประจำวัน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โดยทั้งสามโครงการมีการทำงานแบบบูรณาการ มีการสร้างกลไกสหภาคีระดับจังหวัด ซึ่งเน้นเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น

มีการพัฒนานโยบายสาธารณะ โดยการรับฟังเสียงประชาชน ในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ และกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกับภาครัฐ เกิดสมัชชาพลเมือง เกิดยุทธศาสตร์ภาคประชาชน เกิดวิสัยทัศน์ ขอนแก่นน่าอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งจากการดำเนินการได้การตอบรับเป็นอย่างดี เพราะหน่วยงานภาครัฐสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

ส่วนที่ 3

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

3.1 การสังเคราะห์ และสรุปผลการศึกษา

เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy) คือ โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นแนวทางการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปยกระดับความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนให้กับ 4 อุตสาหกรรมเป้าหมาย (S-curves) โดยเทคโนโลยีและนวัตกรรมจะเข้าไปช่วยเพิ่มประสิทธิภาพให้กับผู้ผลิตที่เป็นฐานการผลิตเดิม

สุขภาพและการแพทย์ เป็น 1 ใน 4 อุตสาหกรรมเป้าหมาย แต่ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพและการแพทย์น้อย เนื่องจากการขาดการพัฒนาอุตสาหกรรม รวมถึงการสร้างบุคลากรด้านอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ความเข้มแข็งของบุคลากรวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการแพทย์ของประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในต้นน้ำของห่วงโซ่อุตสาหกรรมการแพทย์ ประเทศไทยจึงขาดศักยภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการพัฒนานวัตกรรม

จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดนำร่องในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำโครงการศูนย์บริการทางการแพทย์ชั้นเลิศ หรือ Medical Hub เพื่อขยายการสร้างงานวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ นำ AI และ Telemedicine มาใช้ พร้อมฝึกอบรมแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรด้านสุขภาพ ให้ความสำคัญกับนโยบายป้องกันการเกิดปัญหาสุขภาพด้านการแพทย์ (Preventive Medicine) มากกว่านโยบายด้านการรักษา การขยายบริการด้านสุขภาพไปสู่การให้บริการทางการแพทย์เฉพาะบุคคล (Precision Medicine) เพื่อประชาชนในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภูมิภาคใกล้เคียง รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้เกิดโมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ตลาดเขียวเป็นความพยายามในการสร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจกับความยั่งยืนของธรรมชาติ ที่พยายามส่งเสริมผลผลิตทางด้านเกษตรอินทรีย์ที่มีอยู่อุดมสมบูรณ์ พืชผลทางการเกษตรคงเหลือนำไปแปรรูปเป็นอาหารสัตว์และปุ๋ยเพื่อสร้างสมดุลของสิ่งแวดล้อม สร้างระบบเศรษฐกิจชีวภาพ คนส่วนใหญ่ที่คำนึงสุขภาพมักเป็นคนสูงวัย จึงมีความพยายามที่จะจับกลุ่มคนอายุน้อยให้หันมาใส่ใจสุขภาพในการบริโภค มีการคัดสรรอาหารสุขภาพจากแหล่งผลิตที่มีคุณภาพในจังหวัดใกล้เคียง

การพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่ มีโครงการชุมชนคนไร่บ้าน สร้างที่พักอาศัย สร้างอาชีพ เพื่อยกระดับฐานะทางสังคม สร้างสุขนิสัยที่ดีเพื่อลดภาวะ

การเกิดความเจ็บป่วย สร้างสมัชชาพลเมืองเพื่อให้พลเมืองตื่นรู้เกิดจิตสำนึกร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น ลดการใช้ถุงพลาสติก ลดการเผาอ้อย เป็นต้น และเรื่องสุขภาพ โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ สร้างเส้นทางจักรยาน นับว่าเป็นการพัฒนาเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพด้านการแพทย์

การขับเคลื่อน BCG model ในสาขาสุขภาพและการแพทย์ในจังหวัดขอนแก่น จาก 3 กรณีดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการพยายามจากหลายภาคส่วนในการป้องกันการเกิดปัญหาสุขภาพด้านการแพทย์มากกว่านโยบายการรักษาในจังหวัดขอนแก่น เพื่อสร้างความยั่งยืนด้านสุขภาพ แต่ขอนแก่นมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ เช่น พืชผลทางการเกษตร จึงน่าจะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าทางการเกษตร และเร่งวิจัยพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทยในพื้นที่

3.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาดูงานทั้ง 3 พื้นที่ มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับแต่ละพื้นที่ ดังนี้

3.2.1 โครงการศูนย์การแพทย์ชั้นเลิศ (Medical Hub)

- 1) ควรสนับสนุนการแพทย์เชิงป้องกัน โดยนำฐานข้อมูลประชาชนมาใช้ในการวางแผนสุขภาพเชิงป้องกัน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินการได้เร็วขึ้นและตรงจุด
- 2) ควรส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับ Medical hub ทั้ง 4 กลุ่ม คือ (1) อุตสาหกรรมการผลิตยาและสมุนไพร (2) กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารทางการแพทย์ (3) กลุ่มการผลิตเครื่องมือแพทย์ (4) กลุ่มบริการทางการแพทย์
- 3) ควรมีการเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลของประชาชน กับหน่วยงานต่างๆ และสร้างศักยภาพด้าน Tele-medicine
- 4) ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยน best practice ที่เกี่ยวข้องกับ BCG กับต่างประเทศ
- 5) ควรส่งเสริมความตระหนักรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพเชิงป้องกันให้กับประชาชนให้ครอบคลุมให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น
- 6) ควรประชาสัมพันธ์ศักยภาพของโรงพยาบาลเพื่อขยายฐานผู้รับบริการให้มากขึ้น
- 7) ควรส่งเสริมการเข้าถึงของประชาชนในด้านบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข เช่น ยา เวชภัณฑ์ด้วยราคาเป็นธรรม เท่าเทียม
- 8) ควรส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน พลังงานหมุนเวียน เช่น solar cell

3.2.2 ตลาดเขียวขอนแก่น

- 1) ควรส่งเสริมให้เยาวชนและคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งการเป็นผู้บริโภค (ปัจจุบันลูกค้าส่วนใหญ่ คือ กลุ่มที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีปัญหาด้านสุขภาพ) เพื่อเป็นการยกระดับสุขภาพของประชาชนในภาพรวม และการเข้ามาร่วมบริหารจัดการตลาดเขียวขอนแก่น เพื่อความยั่งยืนของตลาดฯ ซึ่งมีระบบการบริหารจัดการที่ดีอยู่แล้ว ให้ดียิ่งขึ้น

2) ควรพิจารณาเรื่องการเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรที่ผลิตผลิตผลอินทรีย์ และอาหารปลอดภัยต่าง ๆ ให้สูงขึ้น เพื่อรองรับแนวโน้มความต้องการของตลาดในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ขณะนี้ตลาดเขียวขอนแก่นได้เริ่มขยายสู่แพลตฟอร์มออนไลน์ด้วยแล้ว

3) อาจมองหาตลาดสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าสูงเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีรายได้มากกว่าสินค้าเกษตรปกติ เช่น ดอกไม้กินได้ หรือส่งเสริมให้มีการแปรรูปสินค้าสำหรับตลาดใหม่ เช่น ตลาดอาหารวีแกน และการบริโภคโปรตีนจากพืช ซึ่งกำลังเป็นที่นิยม

4) ควรเพิ่มการใช้บรรจุภัณฑ์รักษ์โลกที่แท้จริงและครอบคลุม เพื่อเป็นภาชนะบรรจุสินค้าและอาหาร ลดการใช้ถุงพลาสติก

5) ควรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าให้มากขึ้น โดยในอนาคตอาจพัฒนาจากตลาดนัดให้กลายเป็นตลาดหลัก โดยในช่วงแรกอาจจะจัดพื้นที่ในตลาดประจำวันที่มีอยู่แล้ว ตลอดจนสร้าง platform ให้ประชาชนเข้าถึงได้

6) ควรรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนมีการบริโภคสินค้าเพื่อสุขภาพและปลอดภัยมากขึ้น

7) ควรให้มีการตรวจสอบคุณภาพสินค้าและบริการอย่างสม่ำเสมอทั้งต้นทางและปลายทาง โดยองค์กรที่เกี่ยวข้อง

8) ควรส่งเสริมให้เยาวชนและคนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งในแง่ของการเป็นผู้บริโภค (ปัจจุบันลูกค้าส่วนใหญ่ คือ กลุ่มที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป และผู้ที่มีปัญหาด้านสุขภาพ) เพื่อเป็นการยกระดับสุขภาพของประชาชนในภาพรวม และการเข้ามาร่วมบริหารจัดการจัดการตลาดเขียวขอนแก่น เพื่อความยั่งยืนของตลาดฯ ซึ่งมีระบบการบริหารจัดการที่ดีอยู่แล้ว ให้ดียิ่งขึ้น

9) ควรพิจารณาเรื่องการเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรที่ผลิตผลิตผลอินทรีย์ และอาหารปลอดภัยต่าง ๆ ให้สูงขึ้น เพื่อรองรับแนวโน้มความต้องการของตลาดในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ขณะนี้ตลาดเขียวขอนแก่นได้เริ่มขยายสู่แพลตฟอร์มออนไลน์ด้วยแล้ว

10) ควรพิจารณาเรื่องการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการในตลาดเขียวขอนแก่น อาทิ การใช้บรรจุภัณฑ์รักษ์โลกที่แท้จริงและครอบคลุม การนำสินค้าเกษตรอินทรีย์ อาทิ ดอกไม้ที่กินได้ มาประดับตกแต่งในเมนูอาหารในโรงแรมหรือร้านอาหารที่มีชื่อเสียงเพื่อเพิ่มมูลค่า และการส่งเสริมการผลิตโปรตีนจากพืช เป็นต้น

3.2.3 สมัชชาสุขภาพจังหวัดขอนแก่น

1) ควรมีการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อประกอบการจัดทำแผนงานต่างๆ เช่น การเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ และติดตามประเมินผล

2) ภาครัฐควรให้ความสำคัญ สนับสนุนและผลักดันนโยบายสาธารณะให้เป็นจริง และเป็นรูปธรรมมากขึ้น

3) ส่งเสริมการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการทำลายชั้นบรรยากาศ เช่น ลดการเผาอ้อยให้มากขึ้น

4) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (อาจเริ่มต้นจากโครงการจักรยานของสมัชชาฯ) ต่อไป

ทั้งนี้ จังหวัดควรพิจารณาวางแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าและประเมินระดับความสำเร็จว่าไปถึงเป้าหมายแต่ละช่วงได้อย่างไร ประเมินสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา และพิจารณาทบทวนว่าทิศทางของการขับเคลื่อนควรมีการปรับเปลี่ยนอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องและทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. ยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. 2564-2569. [ออนไลน์]. 2564. แหล่งที่มา: <https://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2021/20210519-bcg-strategy-2564-2569.pdf> [10 กันยายน 2564].
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดขอนแก่น. แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พ.ศ.2561-2565 (ฉบับทบทวน). [ออนไลน์]. 2563. แหล่งที่มา: <http://www.khonkaen.go.th/khonkaen6/main.php?cont=vision> [10 กันยายน 2564].
- กรมการท่องเที่ยว. สถิตินักท่องเที่ยว. [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=411 [10 กันยายน 2564].
- กองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. รายงานสถานการณ์การเฝ้าระวังภัยด้านสารเคมี ปี 2564 รอบ 6 เดือนแรก (1 มกราคม-30 มิถุนายน พ.ศ. 2564). [ออนไลน์]. 2564. แหล่งที่มา: http://envocc.ddc.moph.go.th/uploads/situation2/2564/20210901_6625640106.pdf [10 กันยายน 2564].
- คนอีสานโดยชาวโคราชเพื่อมวลชน. มข.ขยายรพ.ศรีนครินทร์ ใหญ่สุดอาเซียน 5 พันเตียง สูง 39 ชั้น 24,500 ล้าน. [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: <http://koratdaily.com/blog.php?id=7551> [10 กันยายน 2564].
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. เงินรับฝาก สินเชื่อ และเงินกู้ยืมรายจังหวัด. [ออนไลน์]. 2562. แหล่งที่มา: <https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/FinancialInstitutions/Pages/StatDepositsAndLoansbStatDeposi.aspx> [10 กันยายน 2564].
- บ้านและสวน. ตลาดเขียวขอนแก่น ชุมชนของคนรักสุขภาพและเกษตรอินทรีย์. [ออนไลน์]. 2564. แหล่งที่มา: <https://www.baanlaesuan.com/214748/garden-farm/farm-tour/khonkaen-green-market> [10 กันยายน 2564].
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. จังหวัดขอนแก่น. [ออนไลน์]. 2564. แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki/> [10 กันยายน 2564].

สุรศักดิ์ บุญเทียน. เอกสารประกอบการอบรม 5 พลัง. การอบรมเชิงปฏิบัติโมดูลที่ 3 ภายใต้โครงการ
กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างที่มั่นนโยบายสาธารณะสู่สังคมสุขภาวะ. สำนักงาน
คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2561.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่
ฉบับ พ.ศ. 2561. [ออนไลน์]. 2561. แหล่งที่มา: [https://www.nesdc.go.th/main.php?](https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=gross_regional)
[filename=gross_regional](https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=gross_regional) [10 กันยายน 2564].

สำนักเรียนวัดเชตุพน. แผนที่จังหวัดขอนแก่น. [ออนไลน์]. 2564. แหล่งที่มา:
<http://www.kitmaiwatpho.com/datathailand/Province/34KKN.html>
10 กันยายน 2564].

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. สังคมและการปกครอง (ประชากร). [ออนไลน์]. 2563.
แหล่งที่มา: <http://www.kkpao.go.th/E-PlanData/?mod=index&file=datapcat2-2>
[10 กันยายน 2564].

ภาคผนวก

1. กำหนดการลงพื้นที่ตามประเด็นศึกษา

วันพุธที่ 8 กันยายน 2564

เวลา 09.30-12.00 น. ที่คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นและเครือข่ายเกษตรกรรม
ทางเลือกภาคอีสาน (ตลาดเขียว จ.ขอนแก่น)

เวลา 13.30-15.30 น. ศึกษาพื้นที่ในลักษณะการเรียนรู้จากการปฏิบัติการ Action Learning
(ออนไลน์) ประเด็น “กระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะทางด้าน
สุขภาพ” ร่วมกับผู้แทนภาคีสมัชชาสุขภาพ จ.ขอนแก่น และกลุ่มวิจัย
ความอยู่ดีมีสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. รายชื่อสมาชิก อาจารย์ที่ปรึกษา และนักวิจัยประจำกลุ่ม

รายชื่อสมาชิก

1. นางรินฤทัยชัชวาลวงศ์	พนมวัน
2. นางสาวอภิรดีบุ	ญ้อย
3. นางชลธิมา	เจริญรัตน์
4. นางสาวสุชาดา	เมฆธารา
5. นายกิตติพงษ์	หงษ์สมบัติ
6. นางสาวพัชรา	โกศินานนท์
7. นางบัณฑิตา	พิชญากร วีรบุตร
8. นางชัชสรัญ	เลิศเกียรติวงศ์
9. นายศพนธ์	สุกมลนันท์
10. นางสาววิมลรัตน์	รัชชกุล
11. พันตำรวจตรีหญิงพรรณทิพย์	เต็มเจริญ
12. นายกิตติ	ลาภสมบัติศิริ

อาจารย์ที่ปรึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนพฤกษ์ ชามะรัตน์
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการและการต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. ดร. พรเพ็ญ โสมาบุตร
ผู้จัดการอาวุโสด้านวิจัยและวิชาการ กลุ่มวิจัยความอยู่ดีมีสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. นางสาวอาทิตยา ชมภูนิมิตร
นักกายภาพบำบัดปฏิบัติการ โรงพยาบาลอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น (ลาศึกษาต่อ)
และนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาพัฒนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น